

Statsforvalteren i Oslo og Viken

Vår dato:

31.08.2022

Vår ref:

2022/20373

Deres dato:

27.06.2022

Deres ref:

2022/608

Sigdal kommune
Borgestubakken 2
3350 PRESTFOSS

Saksbehandler, innvalgstelefon

Jorunn Skram, 32266826

Sigdal - Innspill til høring av planprogram og varsel om oppstart av planarbeid - områderegulering for Eggedal sentrum

Vi viser til deres oversendelse datert 27. juni 2022 med høring av planprogram og varsling av oppstart av områderegulering for Eggedal sentrum i Sigdal kommune.

Bakgrunn

Formålet med planarbeidet er å legge til rette for å utvikle Eggedal sentrum i tråd med den nylig vedtatte kommunedelplanen for Tempelseter, Djupsjøen og Eggedal sentrum (vedtatt 31.03.2022). Planområdet utgjør ca. 600 daa og er i gjeldende kommunedelplan avsatt til bolig-, sentrums- og næringsformål, samt til offentlig eller privat tjenesteyting og grav- og urnelund.

Planområdet skal utvikles i henhold til kommunedelplanen, og planarbeidet vurderes til ikke å omfattes av forskrift om konsekvensutredning. Kommunen velger likevel å utarbeide et planprogram for å gjøre rede for formålet med planarbeidet, prosessen med frister og deltakere, medvirkning og behovet for utredninger.

Statsforvalterens rolle

Vi skal bidra til at planer ivaretar nasjonale og vesentlige regionale interesser innen landbruk, klima og miljøvern, folkehelse, barn og unges interesser, samfunnssikkerhet og gravplasser. Statsforvalteren skal arbeide for at Stortingets og regjeringens vedtak, mål og retningslinjer innen våre ansvarsområder blir fulgt opp i kommunale planer. Kommunen er planmyndighet og har ansvaret for at plan- og bygningslovens formelle krav til innhold og planprosess oppfylles i planarbeidet.

Statsforvalterens innspill

Samordnet bolig-, areal- og transportplanlegging

Regional plan for areal og transport i Buskerud 2018 – 2035 sitt hovedmål er at Buskerud skal være sterkt og bærekraftig ved å ha byer og tettsteder med gode levekår, reduserte klimagassutslipp og mindre transportbehov. Dette målet skal nås gjennom innsatsområdene by- og stedsutvikling, arealbruk, transport og arealvern. Disse innsatsområdene har ulike delmål med

prioriteringer og retningslinjer som skal følges opp i kommunens arealplanlegging. Prinsippene vektlegger også at handel, service, næring og kultur bør lokaliseres i sentrum.

Prestfoss er kommunesenter og definert som et tettsted som skal styrke handels- og servicefunksjoner for hele kommunen, mens tettstedet Eggedal sentrum lengst nord i kommunen har et potensiale for utvikling av boliger og for tjenesteytende næring, bl.a. rettet mot hytte- og turistnæringen. Det er positivt at det skal legges til rette for varierte boligtyper. I utkast til ny kommuneplanens samfunnsdel, som var på høring våren 2022, skal Eggedal utvikles til en «fjellandsby» med senterfunksjoner knyttet til fjellet. Det er en ambisjon at stedets historie, kvaliteter og egenart skal styre utviklingen, og at det skal bygges opp rundt allerede eksisterende private og offentlige servicetilbud med gode møteplasser både for innbyggere og besøkende.

Det er positivt at det i planarbeidet skal tas høyde for arbeidet med ulike mobilitetsløsninger som gjennomføres i prosjektet Testarena Norefjell. Selv om det pr. i dag er lav kollektivdekning i Eggedal og til fjelldestinasjonene, bør det i planleggingen tas høyde for nye løsninger for miljøvennlige transportløsninger. En restriktiv parkeringspolitikk er videre et av de viktigste virkemidlene for å påvirke reisemiddelvalg og redusere bilandelen i tråd med nullvekstmålet. All erfaring tilsier at parkeringskapasitet påvirker reisemiddelvalg. Det bør planlegges for at flest mulig kan benytte gange, sykkel og kollektivtransport til og fra sentrum, og det må legges til rette for at de som arbeider i sentrum kan bruke sykkel og gange. Korttids- og sambruksparkeringsplasser bør vurderes, og det bør tilrettelegges for mange sykkelparkeringsplasser av god kvalitet.

Vi anbefaler at et *Trillemarksenter – nasjonalt senter for skog* lokaliseres i sentrum.

Naturmangfold, vassdrag, friluftsliv og landskap

Området er kartlagt som et viktig friluftsområde, og det er positivt at dette er tema i planarbeidet.

Det går tre elver gjennom planområdet. I 100-metersbeltet langs sjø og vassdrag skal det tas særlig hensyn til natur- og kulturmiljø, friluftsliv, landskap og andre allmenne interesser, jf. plan- og bygningsloven § 1-8. Det må også være en bevissthet i planleggingen med tanke på fastsetting av annen byggegrense enn i kommunedelplanen, slik at hensyn til friluftsliv, flom og naturmangfold blir ivaretatt. Vi anbefaler at naturmangfold settes som tema i planprogrammet og at naturmangfold kartlegges i aktuelle områder i planområdet.

Reguleringsplanen også ivareta kantvegetasjon langs elvene. Kantvegetasjonen er viktig for å redusere uheldig avrenning, begrense elveerosjon og ivareta naturmangfold i og langs vassdraget. Langs vassdrag med årssikker vannføring skal det opprettholdes et begrenset naturlig vegetasjonsbelte som motvirker avrenning og gir levested for planter og dyr, jfr. vannressursloven § 11. Statsforvalteren er myndighet og kan etter søknad gi dispensasjon fra bestemmelsen.

Kommunen må legge vekt på å unngå inngrep i elvene. Fysiske tiltak i ferskvann er forbudt etter § 1 i forskrift om fysiske tiltak i vassdrag, hjemlet i lov om laksefisk og innlandsfisk.

Nye utbygginger må ikke skje i områder uten tilstrekkelig avløpskapasitet, eller på bekostning av tiltak satt i verk for å sikre at kommunen driver i tråd med krav for avløp gitt i eller i medhold av lov. Plan- og bygningsloven § 27-2 stiller krav til at avløp skal være sikret og i samsvar med forurensningsloven før opprettelse eller endring av eiendom til bebyggelse. Rekkefølgekrav kan

være et viktig virkemiddel i den forbindelse.

Barn og unge, medvirkning og levekår

Planleggingen må også ta hensyn til grøntstruktur og barn og unges interesser. *Rikspolitiske retningslinjer for å styrke barn og unges interesser i planleggingen* må legges til grunn og nevnes i kap. 4.1 i planprogrammet, og vi ber om at det sikres tilstrekkelige lekearealer for barn i alle aldre. Dersom arealer av betydning for barns lekemuligheter blir negativt berørt av planforslaget, må det redegjøres for at det finnes tilfredsstillende erstatningsarealer i nærområdet som dekker behovet for lek. Videre må det legges vekt på trafiksikre løsninger og trygg skolevei. For å sikre at lekeplasser og møteplasser blir opparbeidet, bør dette rekkefølgesikres i bestemmelsene.

Samfunnssikkerhet og klimatilpasning

I forbindelse med planarbeidet skal det utarbeides en risiko- og sårbarhetsanalyse, jf. plan- og bygningsloven § 4-3. Analysen skal vise alle risiko- og sårbarhetsforhold som har betydning for om arealet er egnet til utbyggingsformål, og eventuelle endringer i slike forhold som følge av planlagt utbygging. I den anledning vil vi vise til DSBs veileder [Samfunnssikkerhet i kommunens arealplanlegging](#). Vi ber om at ROS-analysen følger planforslaget ved offentlig ettersyn og at eventuelle nødvendige tiltak mot uønskede hendelser blir innarbeidet i planen.

Vi viser til at det skal tas hensyn til naturfarer, eksisterende og fremtidige klimaendringer. Med fremtidig klima med mer intens nedbør vil det stille seg strengere krav til lokal overvannshåndtering og sikring av byggverk. I *statlige planretningslinjer for klima- og energiplanlegging og klimatilpasning i kommunene* vises det til at ved planlegging av nye områder for utbygging, fortetting og transformasjon, skal det vurderes hvordan hensynet til et endret klima kan ivaretas. Det bør legges vekt på gode helhetlige løsninger, som også kan bidra til økt kvalitet i uteområder. Planen må legge opp til en forsvarlig overvannshåndtering. Vi anbefaler [Miljødirektoratets veileder om klimatilpasning](#).

Støy

Vi ber om at trafikkstøy blir tema i planprogrammet og ivaretatt i tråd med Klima- og miljødepartementets reviderte støyretningslinje T-1442/2021. Området er utsatt for støyverdier som overstiger de gjeldende grenseverdiene med nærheten til fylkesveien som går gjennom planområdet. Det er derfor viktig at det utarbeides en støyrapport og at planforslaget sikrer evt. gjennomføring av støyreducerende tiltak før støyfølsomme bruksformål kan tas i bruk.

Vi ber om at støyutredningen følger planforslaget ved offentlig ettersyn og at nødvendige støytiltak blir innarbeidet i planen. Vi ber spesielt om at støy på uteareal og lekeplass blir ivaretatt i tråd med støykravene og at det sikres en stille side for boligene i tråd med føringene i den nye retningslinjen. Dette er med på å sikre god miljøkvalitet for de som skal bo i området.

Jordvern, matproduksjon, skog og kulturlandskap

Området har sentrumsnære jordbruksarealer, skogareal og verdifulle kulturlandskap. I tråd med skjerperte nasjonale og regionale føringer for jordvern og matproduksjon, samt nylig vedtatt kommunedelplan, må slike areal ivaretas. Vi minner om betydning av jordsmonn og landskap i jord- og skogområder blant annet fordrøyning av vann og flomdemping, rekreasjon og opplevelser, se nasjonal jordvernstrategi og rapporten *jordvernets begrunnelser* fra NIBIO.

For å unngå utbyggingspress på dyrka jord og øvrige LNF-områder, anbefaler vi at sentrumsområder utnyttes effektivt og med god kvalitet. Mer effektiv arealbruk kan for eksempel vurderes for dagens parkeringsareal.

Vi er positive til en kulturhistorisk analyse og anbefaler at hensynet til jordbrukslandskapet omkring Eggedal sentrum inkluderes i analysene.

Gravplass

Gravplassen skal holdes i hevd og forvaltes med den orden og verdighet som dens egenart tilsier (§ 1 i gravplassforskriften). Gravplassens særegne funksjon skal ivaretas på en verdig måte, særlig som sted for gjennomføring av gravferd, sorgbearbeidelse og som minnested.

Gravplassareal og ledig gravkapasitet

Kommunen skal sørge for at det er tilstrekkelig areal til gravplass, og skal selv, i samråd med gravplassmyndigheten, regulere slikt areal, jf. gravplassforskriften § 2 første ledd. Gravplasser bør ligge i nærheten av der folk bor og hvor de har lokal stedstilhørighet.

Nord for Eggedal kirkegård er det i kommunedelplanen for Tempelseter, Djupsjøen og Eggedal sentrum (vedtatt 31.03.2022) avsatt et areal til fremtidig grav- og urnelund. For at et areal skal kunne benyttes til gravlegging må det oppfylle visse krav knyttet til blant annet jorddybde, grunnvannstand og grunnforhold, jf. gravplassforskriften. Vi anbefaler derfor at det gjennomføres en geoteknisk undersøkelse for å avklare om området er egnet for bruk til gravlegging og eventuelt hvilke tiltak som må gjennomføres for at det skal bli egnet, om dette ikke allerede er gjort.

Reguleringsplanen legger hoveddrammene for selve gravplassplanen. Gravplassplanen skal godkjennes av Statsforvalteren før arbeidet med utvidelsen starter, jf. gravplassforskriften § 2 andre ledd. Regulert gravplassareal bør derfor også vurderes i forhold til blant annet adkomst, parkering, universell utforming og behov for driftsplass/driftsbygning.

Buffersoner

Mellom gravplassareal og naboskap bør det være en buffersone slik at gravplassens karakter ivaretas. Høy bebyggelse tett på gravplassen er uheldig og kan føre til forringelse av gravplassens kvaliteter som sted. Ved å trekke høy bebyggelse bort fra gravplassens grenser, og bruke buffersoner i kombinasjon med avtrapping og variasjon av bygningshøyder, kan hensynet til gravplassen ivaretas samtidig som gravplassen kan fungere som et verdifullt grønt innslag i et sentrumsområde.

Gravplass skal videre skjermes mot støy i samsvar med gjeldende retningslinjer for behandling av støy i arealplanlegging. Gravplassen bør også skjermes mot sjenerende innsyn. Dette innebærer blant annet at balkonger og terrasser på bygninger nærme gravplassen, ikke er vendt direkte mot gravplassen. Uteplasser på bakkenivå bør ha noe skjerming mot gravplassen, f.eks. i form av vegetasjon. Eventuelle vindusløsninger bør være utformet slik at besøkende på gravplassen opplever seg skjermet mot innsyn, f.eks. ved oppdelte vindusflater fremfor store panoramavinduer.

Parkering

Planprogrammet understreker at Eggedal sentrum er en viktig innfallsport til Norefjell og at antallet besøkende i område er forventet å øke betraktelig fremover bl.a. som følge av økt utbygging i fjellet. I tillegg til nærhet til fjellet ligger Eggedal godt til rette for å kunne utvikle et attraktivt bo- og sentrumsmiljø. I punkt 6.1 *Teknisk infrastruktur* skrives det at det vil bli et økt behov for parkering. Det trekkes også frem at kollektivtilbudet i dag er svært begrenset.

Sentrumsplanen skal derfor dimensjoneres og utformes med dette for øye. Under punkt 5 Målsetting og innhold i planprogrammet kommer det frem at parkeringsløsning er et av temaene som skal avklares gjennom sentrumsplanen.

I den nylig vedtatte kommunedelplanen er et område (G51a) sør for Eggedal kirkegård avsatt som grønnstruktur og fremtidig park. Arealet blir i dag benyttet som parkeringsplass for kirke og gravplass, men disse parkeringsplassene er forventet å falle bort etter hvert som følge av omreguleringen. Statsforvalteren forutsetter at parkeringsbehovet, inkludert parkeringsplasser tilrettelagt for forlytningshemmede, ved gravferder og for besøkende på gravplassen vil bli tatt med i vurderingen av parkeringsløsninger i sentrumsplanen.

Se også gravplassloven, gravplassforskriften, Rundskriv Q-06/2020 Forvaltning av kirke, gravplass og kirkens omgivelser som kulturminne og kulturmiljø (Barne- og familiedepartementet og Klima- og Miljødepartementet) og Gravplassveilederen.

Følgende statlige planretningslinjer ser ut til å være relevante føringer for planarbeidet:

- Statlige planretningslinjer for klima- og energiplanlegging og klimatilpasning (2018).
- Statlige planretningslinjer for samordnet bolig-, areal- og transportplanlegging (2014).
- Rikspolitiske retningslinjer for å styrke barn og unges interesser i planleggingen (1995).
- Rikspolitiske retningslinjer for vernede vassdrag (1994).

Ellers viser vi til [Statsforvalterens forventninger til kommunal arealplanlegging for 2022](#), og til [overordnede føringer for kommunal planlegging innenfor Statsforvalterens ansvarsområde](#). Vi anbefaler nettsidene www.planlegging.no og [Miljøstatus](#).

Vi vil komme tilbake til saken når planen er på offentlig ettersyn, og vurdere om de nasjonale og regionale hensynene er fulgt opp.

Med hilsen

Brede Kihle
seniorrådgiver

Jorunn Skram
seniorrådgiver

Dokumentet er elektronisk godkjent

Medsaksbehandlere: Hege Alice Granøe, 33372329 (gravplass), Anette Søråas, 22003673 (landbruk)

Kopi til:

Viken fylkeskommune

Postboks 220

1702

SARPSBORG